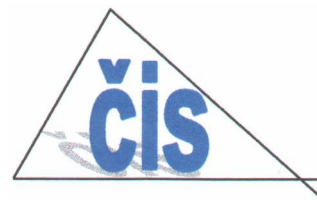

Sdružení pro podporu
psychosociálních aktivit
Vzdělávací programy
Křišťanova 15
130 00 Praha 3
vzdelavani@remedium.cz
www.remedium.cz

Na Maninách 38, 170 00 Praha 7

REMIUM Praha společně s ČESKÝM INSTITUTEM
PRO SUPERVIZI pořádalo **20. listopadu 2008** (14.00-18.00)
v prostorách **REMEDIA PRAHA, Křišťanova 15, Praha 3**
workshop s tématem:

TÝMOVÁ SUPERVIZE IV. **kontraktování in vivo**

Seznam účastníků (dle prezenční listiny):

Bohumila Baštecká, Miloslav Čedík, Veronika Čermáková, Marie Hronová, Hana Janečková, Jaromír Jirásk, Milan Kinkor, Petr Klíma, Yveta Mikuličová, Zbyšek Mohaupt, Milan Stibůrek, Lena Tomšů, Vanda Valentová, Ivana Veltrubská, Hana Vyhnálková, Michal Žmolík

1. Úvodní blok

Představení

Seznámení s programem a pravidly workshopu

Očekávání účastníků:

- čím víc dělám supervizi, tím méně umím zacházet s kontraktem, snad uvidím inspiraci, urovnám si, co dělám v kontraktování, čekám zakotvení
- když se v supervizi něco nedaří, asi je to v kontraktu, na začátku do toho jdu s nadšením, pak se ukáže, že organizace a supervize funguje jinak, asi nejsem dost chráněná – tedy jak to udělat se svou ochranou
- vždycky dorazím k nějakému bodu, kdy narážím na to, že není kontrakt, hlavně s lidmi, kteří s tím nemají zkušenost, jak s tím zacházet?
- chtěl bych dělat supervizní práci, jak to dělat? kontraktování - vidím to jako klíčovou záležitost, chtěl bych se poučit, přišel poslouchat
- nemám kontrakt ráda, mám s ním potíže, jsem nedůsledná, vždycky se mi to vrátí hlavně tam, kde organizace nemá zkušenost se supervizí – složitý terén kvůli tomu, že nejsou motivovaní; očekávání: způsoby, jak dělat kontraktování, aby nebylo rigidní, jak nespadnout do role vedoucího týmu a dělat to za něj
- začínám dělat SV, zajímá mě rozdíl mezi kontraktováním v terapii a v supervizi

- kontraktování je pro mne záhada, zakázka je něco, co může uzrát, někdy dojedu na to, že pravidla nemám, někdy se mi stane, že chci kontraktovat kvůli nepřehlednému terénu a nedopadne to dobře, jde o to, jak dělat kontrakt živý, reálný, co jsou to ty důležité věci, které se mají ošetřit, čekám inspiraci – co by v tom mohlo být za vtip
- dělám supervize skupinové, kontrakt se sjednává s ředitelem, personál není motivovaný, často není kvalifikovaný, rozpor mezi oficiálním zadáním, zajímá mě, jak na kontrakt s lidmi, kteří nemají zkušenost se supervizí
- přišla jsem podiskutovat o supervizi, mám vlastní zkušenost s týmovou supervizí; zajímá mě, do jaké míry se týká vyjednávání kontraktu zřizovatele.
- chci vidět kolegy při práci, výměna zkušeností
- zaujalo mě, jak dojednávat kontrakt s těmi dalšími stranami; čekám i kontakt s kolegy, kteří jsou zkušení, zajímá mě, jak se s tím popasuje supervizor
- pobýt s lidmi, kteří to dělají, kolikastrannost kontraktu může být? může být také pětistranný kontrakt – zažili jsme to v projektu; jak ošetřit příliš velkou vzdálenost zadavatele? Koukat se na modelování.

Živé obrazy – v další části se účastníci rozdělí na příznivce dvojstranného (2) a trojstranného (3) kontraktu a hájí svoji volbu

3: „Je tam někdo, kdo to platí (zadavatel), bez něj to nejde“

2: „Zadavatel je někdy panák, který ruší, protože neví, co je supervize“

2: „Jednám s tím, kdo mě osloví, tím se propátrá terén, z toho plynou další kroky když jsem chtěl 3, často to dělalo paseku“

3: „Nutné je alespoň s panákem mluvit - obejít ho může být průšvih“

2: „Někdy se mi nedaří konstruktivně vtáhnout další stranu, rád bych stál v 3stranném družstvu“

2: „Rodinně-terapeutické metafory (jednotlivec nebo systém)“

3: „Očekávání tří stran různá - prostor pro vyjasňování o supervizi“

Milan Kinkor upozorňuje na materiál, který nedávno vznikl v gesci MPSV (nový *Průvodce standardy* tentokrát pod názvem *Výkladový slovník pro poskytovatele*). V kapitole *Supervize jako specifická forma podpory...* (str. 154 – 164) se mj. vymezují zodpovědnosti **předpokládaných čtyř stran supervizního kontraktu**.

2. část

Vyjednávání supervizního kontraktu in vivo

Počínaje touto částí je přítomen reálný čtyřčlenný tým, který dosud nemá zkušenost se supervizí, a také jeho koordinátor jako zadavatel supervize. Zhruba hodinu probíhá kontraktování s týmem, zadavatelem a supervizorem; supervizora si vybral tým supervizorů (= účastníků kolokvia, kteří si na přihlášce zvolili aktivní roli při kontraktování, a jsou kontraktujícímu supervizorovi k dispozici pro poradu a podporu). Ostatní účastníci jsou v této fázi v roli pozorovatelů různých jevů (pozorovatel týmu, pozorovatel zadavatele, pozorovatel zacházení s mocí v rámci kontraktování, fanoušci dvou- a tří-stranného kontraktu – shrnutí jejich pozorování viz níže).

3. část

Shrnutí výstupů jednotlivých skupin a pozorovatelů

Supervidovaný tým

- jako překážky v kontraktování vnímali tlak, podsouvání a usekávání ze strany supervizora, nebylo jasné, k čemu se chce supervizor dobrat, neměl by supervizor vědět víc o týmu?, nejasnost v roli supervizora – co může týmu nabídnout?
- jako užitečné vnímali otázky na zaměřené na rozvoj, na povahu jejich týmu - v oblasti rolí, kompetencí, dobrá byla dohoda, že se nemusí všechno „upéct“ hned

Pozorovatel supervidovaného týmu

zodpovědnost supervidovaného je vědět, co chce od týmové supervize

Zadání pro pozorovatele: Pozorujte, zda může člen supervidovaného týmu svobodně zkoumat svoje potřeby od týmové supervize; co mu v tom pomáhá? Co mu překáží?

- co napomáhá v kontraktování – vědět, co supervize nabízí, umožňuje, znát hranice SV; dostat se ke slovu a moci odpovědět svoje, slyšet úvahy druhých i zadavatele, zažít, že něco konkrétního z našeho týmu lze uchopit supervizí a něco s tím udělat
- co překáží kontraktování – znásilňování týmu supervizorem, jiné tempo, jiná slova, než supervidovaní říkali, hodnocení supervizorem, nejasná očekávání a záměry ze strany supervizora i zadavatele, osobní útok nebo výzva k sebeodhalení, ujišťování se o pohodě, kamarádství, o tom, jak vše funguje, vše si říkáme...

Zadavatel

- cítil se mezi dvěma mlýnskými kameny (supervizorem a týmem)
- pomohlo by víc času
- pomohlo by vidět konkrétní možnou pomoc od supervizora

Pozorovatel zadavatele

zodpovědnost zadavatele (vedoucího týmu) je zkoumat užitečnost supervize pro tým z hlediska organizace.

Zadání pro pozorovatele: Pozorujte, zda zadavatel dostatečně může zkoumat užitečnost týmové supervize z hlediska organizace. Co mu v tom pomáhá? Co překáží?

- co napomáhá – artikulace potřeb organizace (optimalizace fungování, metody, standardy), prozkoumávání, zda je supervize osloví; když je zadavatel oslovován ve své pozici, možnost dalšího prodiskutování - posílení autority zadavatele
- co překáží - soustředění týmu na sebe sama ve vztazích, perspektiva, kterou supervizor zvolil (interakce, vztahová uvážení, vztahově týmové potřeby)
- sebevědomí týmu, že všechny procesy jsou v pořádku

Supervizoři

- co napomáhá – úvodní představení všech, hledání toho, co kdo od supervize očekává, zjištění, že témata existují, ocenění na závěr
- co překáží – nejednoznačnost, s kým vyjednávat, úkol „přesvědčit je“ pro supervizi, „tlak na pilu“, nízké povědomí o týmu, o jejich práci, co dělají a co potřebují (vzdělávání, SV, teambuilding...?), chybějící představení toho, co může supervize nabídnout, vyjasnění kompetencí - tým, zadavatel, kdo co rozhoduje, kdo platí.....

Pozorovatel supervizora

zodpovědnost supervizora je vytvořit si pozici, aby dojednal a přijal zakázku, v níž může být supervize týmu užitečná a on jako supervizor taktéž

Zadání pro pozorovatele: Pozorujte, jakým způsobem si supervizor pro sebe vytváří prostor pro dojednávání, aby přijal užitečnou zakázku v rámci týmové supervize; co mu v tom pomáhá? Co mu překáží?

- co napomáhá - představení se, strukturování
- co překáží - základní neverbální setting = nerovnostranný trojúhelník, neznalost odpovědi na otázky: „Jak se stalo, že sem tým přišel? Kdo jim to řekl? Jaké mají informace? Vědí, jak probíhá výběr supervizora? Jak sem kdo přichází? Co se tu bude dít?“

Pozorovatel - fanoušek dvojstranného kontraktu

Zadání pro pozorovatele: Hleďte v průběhu dojednávání supervizní dohody argumenty pro výhody dvoustranné smlouvy.

Lepší vyprecizování zakázek jednotlivých subjektů - trochu se slévalo, každému je třeba supervizi vysvětlovat trochu jinak, pro začátečníka je snadnější vyjednávat s každou stranou zvlášť.

Ideální je, když tým a zadavatel „táhnou za jeden provaz“ a stanou se vlastně jednou stranou kontraktu – pak je dvojstranné kontraktování naprostá špica!

Pozorovatel - fanoušek trojstranného kontraktu

Zadání pro pozorovatele: Hleďte v průběhu dojednávání argumenty pro výhody třístranné smlouvy.

Výhodná možnost pro vedoucího týmu (ředitele zařízení) zvědomit a „nějak“ uchopit roli zadavatele, prostor pro tým „naživo“ slyšet vnímání, potřeby, očekávání vedoucího, prostor pro zadavatele slyšet vnímání, potřeby, očekávání týmu.

Důležité zveřejnit formální parametry supervize (častost, cena, délka).

Pozorovatelé používání moci v rámci kontraktování

Zadání pro pozorovatele: Všimněte si, kde jednotlivá strana používá svoji moc a jak ji používá. Všimněte si přiměřeného a nepřiměřeného použití moci.

moc přiměřená – efektivní moderování supervizorem, nenechal týmovou diskusi rozpadnout, využíval pozici experta k řízení diskuse

moc nepřiměřená - supervizorovo nerespektování voleb týmu, nerespektování prostoru k diskusi v týmu, vyvolávání jednotlivců - vznik agrese v týmu (zpochybnění expertní role supervizora).

Jeden z členů týmu dostával svými otázkami a podněty supervizora pod tlak, další člen týmu měl tendenci přebírat roli supervizora (míchání rolí).

Diskuse

- nové téma kontraktování za přítomnosti všech tří stran
- jaké mají být výstupy ze supervize ve směru k vedení? (transparentnost)
- má jednání supervizora s týmem předcházet dohadování supervizora se zadavatelem?
- úcta ke všem třem stranám trojúhelníku
- hranice mezi kompetencí a mocí
- Výklad standardů soc.slужeb - tam zakotvena čtyřstrannost v kontraktování
- nakolik měnit při supervizi týmu strukturu organizace? (nebo nakolik mít změnu struktury organizace, v určitém případě, jako podmínku supervize v organizaci vůbec?)
- měl by supervizor vždy dopředu vědět něco (a co?) o organizaci, do které přichází?
- supervizorova otázka pro úvodní domlouvání: „můžete mi popsat nějakou akci, kterou jste pořádali a jste na ni hrdí?“
- supervizní prostor jako zvláštní druh prostoru
- krokování tvorby kontraktu v čase (a míra téhož)

Závěrečné kolečko:

Co jsem si odnesl/a?

Má smysl pokračovat? Touto formou o tomto tématu?

Účastníci kolokvia

- Hodně mi vyhovovalo, že to bylo in vivo a mohli jsme vztahovat k tomu, co se událo. Tak bych rád, aby to pokračovalo. – Nejvzácnější napříště by pro mě bylo, kdyby se odehrávalo kontraktování v roli, pak vystoupit z role, hledat se supervidovanými lidmi, co to pro ně znamenalo, co vlastně chtěli, už ne v roli, která je svazuje.
- Vidím, že i kolegům, kteří týmovou supervizi dělají, to způsobuje mnohá a mnohá úskalí. Chci poděkovat těm, kteří se dali všanc, a supervizorovi, že do toho šel, není to jednoduchá role, chci vyjádřit uznání. Příjemné pro mě bylo, že byl čas na spolupráci v roli pozorovatelské – měli jsme sledovat otázky moci, to byl příjemný prostor diskuse.
- Odněsla jsem si větu: popište mi společnou akci, kterou jste v poslední době dělali. Líbilo by se mi pokračovat v kontraktu. Mám otázku, kdo má ze supervize dostávat zprávy a jaké?
- Cenné, že vy jako supervidovaní jste tady, slyšíme, jak vy jste se měli, a co vám mohlo bránit, nebo pomáhat při vstupu do supervize. Tak se jako supervizor můžu dozvědět co nejvíce pravdu, jak se lidi na supervizi měli.
- Na dnešním setkání se mi nejvíc líbilo, že to bylo opravdu. Chci poděkovat, že jste do toho šli. V kontraktování se dá pokračovat, nebo třeba napasovat to na jiná úskalí – osobnostně problematičtí lidi v týmu.
- Na kolokvia jsem šla pro odpovědi, odnášela jsem si vždy košík otázek. Ulevilo se mi ve chvíli, když Bohunka pojmenovala, že v republice to teď tak je, že

někteří lidi dělají dvojstranný a někteří vícestranný kontrakt: už se nebudu tolik rozčilovat jako začínající supervizor, jak je možné, že je to tak. Bylo přínosné to vidět naživo. Kdyby to mohlo zůstat u kontraktování – nastavování možností evaluace průběžné a skutečné reflexe od supervidovaných.

- Jsem oslokována, jestli bych mohla dělat supervize, přesto že výcvik nemám a touto oblastí jsem se nezabývala. Pomohlo mi to v rozhodování, ujasnila jsem si, o co v této práci jde. Pro příště bych se přikláběla k řešení náročných situací ve skupinách. Případové supervize musím občas poskytnout ve školách atp. a jako psychoterapeut mám možná tendenci převádět kontrakt tam, kam to už nepatří.
- Mám radost s setkání se s lidmi, s kterými jsem se dlouho neviděl, nesu si odpovědi na rozdíly a podobnosti kontraktování v supervizi a psychoterapii, vrátil bych to pro sebe ještě víc na začátek, když zadavatel supervizi chce, tím ne.
- Cenná příležitost vidět živý tým, ráda bych, abychom i z dalšími týmy ze služeb mohli mluvit, jak vnímají týmovou supervizi – vyjasňovat, co očekávají, v čem bychom se měli vylepšovat. Také dobré se upevnit v třístranném kontraktování. A dobrá otázka pro tým do supervize: Na co jste hrdí, jak se definujete jako tým.

Členové reálného týmu

- Děkuju, byla to pro nás dobrá příležitost, odnášíme si otázky, o kterých můžeme přemýšlet.
- Odpovím na obě otázky: děkuju za čas, který jsem tu mohl strávit – odnáším si váš čas a jistý vhlad do problematiky, což je fajn. Zajímavé je slyšet, jak si někteří z vás cení toho, že mohli vidět náš tým naživo, my jsme na začátku kontraktování – možná by bylo možné s tímto týmem pokračovat.
- Jako zpozdilý příchozí dodám k otázce, jestli supervizor má nebo nemá vědět něco o daném týmu dopředu, to, že formálně může ledacos vědět, a přitom reálně nemusí vědět vůbec nic. Nejvíc se může dozvědět od lidí, s kterými pracuje, o to by se měl zajímat.
- Jsem rád, že jsem tu mohl být, poznat nové lidi a účastnit se procesu. Měl jsem problém s formálními autoritami, takže jsem vždycky říkal, supervize ne, je to konzultace. Dnes jsem v dobrém porozuměl kousku, v čem se liší supervize od konzultace.

Supervizor

- Kdy se mi poštěstí mít supervizi supervize od tolika dobrých supervizorů, i když jsem dostal něco jiného, než jsem očekával? Kdy se mi poštěstí se setkat s takovým týmem?

Pořadatel

- Chci poděkovat za vaši přítomnost, jsem rád, že zaznělo, že má smysl pokračovat. Budeme přemýšlet, co dál. Díky a rádi vás znovu uvidíme.

Připravili, moderovali a zapsali: Bohumila Baštecká, Veronika Čermáková, Milan Kinkor.